
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

פוליטיקה במילים - נאומים, הכרזות ודיונים פוליטיים - 56021

תאריך עדכון אחרון 11-10-2015

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 4

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: מדע המדינה

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: שנתי

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): פרופ' שאול שנהב

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: shaul.shenhav@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: יום ב' 11:30-10:15

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

השימוש במלים היה מאז ומתמיד מרכיב מרכזי בעשייה הפוליטית. נאומים, הכרזות, הסכמים, ודיונים לצד שיחות מסדרון, מכתבים ופתקים העוברים מיד ליד במהלך ישיבות, מלווים את העשייה על רבדיה השונים.

הקורס יעסוק בנקודות המפגש השונות שבין טקסטים ופוליטיקה. מבחינה תיאורטית ומתודולוגית יתמקד הקורס בחקר שיח פוליטי וביקורת הרטוריקה. המפגשים, העבודות והדיונים יהיו סביב שלושה מוקדים מרכזיים: תפקיד השפה בזירה הפוליטית; כלים לניתוח שיח ורטוריקה; בחינה של הקשר שבין שפה ופוליטיקה בהקשרים שונים.

מטרות הקורס:

קיום דיונים תאורטיים ואנליטיים על השימוש בשפה בזירה הפוליטית; ניתוח שיטתי של טקסטים פוליטיים.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

1. להעריך את התפקיד של השפה בזירה הפוליטית.
2. להגדיר מושגי מפתח בחקר שיח פוליטי ורטוריקה פוליטית
3. לנתח טקסטים פוליטיים לפי גישות שונות של חקר שיח וביקורת הרטוריקה
4. לשלב ניתוח טקסטים בניתוח הזירה הפוליטית.
5. לפרש טקסטים פוליטיים לפי גישות של חקר שיח וביקורת הרטוריקה

דרישות נוכחות (%) :

80

שיטת ההוראה בקורס: הקורס משלב בין הרצאות, דיונים תאורטיים ומתודולוגיים, ניתוח משותף של נאומים, הצגת פרויקטים של הסטודנטים ופגישות אישיות לגיבוש פרויקט סוף שנה ועבודת סמינר.

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

חלק א': שפה ופוליטיקה

- הקדמה
- מושגי מפתח: רטוריקה, שיח ופוליטיקה
- רטוריקה, פילוסופיה, שפה ופוליטיקה

חלק ב': גישות וזירות

- חקר שיח וביקורת הרטוריקה: גישות לניתוח טקסטים פוליטיים
- ארגומנטים ואמצעים פואטיים
- לוגוס, אתוס, פאתוס והגישה הניאו-אריסטוטלית
- שיח, רטוריקה ושכול
- סיפורים לאומיים
- פעולות דיבור בשיח הפוליטי
- ניתוח שיח ביקורתי
- מטאפורות, דימויים ומשלים בזירה הפוליטית
- מלים, מספרים ומסרים
- כותבים ונואמים

חלק ג': הצגת עבודות בכיתה

חומר חובה לקריאה:

Abraham Lincoln, Gettysburg Address

http://rmc.library.cornell.edu/gettysburg/good_cause/transcript.htm

רועה, יצחק. (1994). "הכל סיפורים - והאגדה על "רק העובדות" בתוך: י. רועה. (עורך). אחרת על התקשורת: שבע פתיחות לעיון בתקשורת ובעיתונות. אבן-יהודה: הוצאת רכס, עמ' 129-152.

Foss, Sonja K. *Rhetorical Criticism*. 4th edition. Long

Grove, Illinois: Waveland Press, 2009, pp. 3-6.)Foss, *Rhetorical* (להלן).

אריסטו, רטוריקה, תרגום

גבריאל צורן, תל-אביב: ספרית פועלים, 2002, ספר ראשון, פרקים א'-ג', עמ' 47-57.

צורן, גבריאל, "מבוא", בתוך אריסטו, רטוריקה, תרגום גבריאל צורן. תל-אביב: ספרית פועלים, 2002, מבוא, עמ' 1-44.

Foss, *Rhetorical*, pp. 9-20.

Foss, *Rhetorical*, pp. 21-29.

תמר ברוש, מלים בסוף הדרך: הספדים ישראליים, 15-24.

Stow, Simon (2007). "Pericles at Gettysburg and Ground Zero: Tragedy, Patriotism, and Public Mourning." *American Political Science Review*, pp 195-208.

- <http://www.greece.org/blogs/scholars/wp-content/uploads/2014/03/Pericles-Gettysburg-GroundZero-APSR.pdf>

Shenhav, Shaul. R. (2015). *Analyzing Social Narratives*. Routledge, pp. 1-9, 77-79.

Deborah Schiffrin, *Approaches to Discourse*, Oxford: blackwerr, 1994, pp. 49-50, 89-91.

Teun van Dijk, 'Principles of Critical Discourse Analysis', *Discourse and Society*, 1993, 4 (2), 249-283.

Foss, *Rhetorical*, pp. 267-276.

Sheafer, T., Shenhav, S. R., Takens, J., & van Atteveldt, W. (2014). *Relative political and value proximity in mediated public diplomacy: The effect of state-level homophily on international frame building*. *Political Communication*, 31(1), 149-167

חומר לקריאה נוספת:

<http://www.history.com/topics/american-civil-war/gettysburg-address>

Kupers, Jim A. and King Andrew, "What is Rhetoric?", *Rhetorical Criticism: Perspective in Action*, edited by Jim A. Kuypers, Lanham, MD: Lexington Books, 2009, pp. 1-12.

רועה, יצחק. (1994). "הכל סיפורים - והאגדה על "רק העובדות" בתוך: י. רועה. (עורך). *אחרת על התקשורת: שבע פתיחות לעיון בתקשורת ובעיתונות*. אבן-הודה: הוצאת רכס, עמ' 129-152.

לנדאו, רחל, הרטוריקה של משלב הנאום הפוליטי בישראל (תל-אביב: עקד, 1986) עמ' 89-111.

פרלמן, חיים, ממלכת הרטוריקה, תרגום יוסף אור. ירושלים: מאגנס, תשמ"ד, עמ' 1-22.

Chaïm Perelman, *L'Empire rhétorique*, Paris: Vrin, 1977, pp. 1-25.

Quintilian, *Institutes of Oratory*, translated by J. S. Watson, London: G. Bell, 1892-95; book 1, chapter 6; book 2, chapter 4.

Antony Weston, *A Rulebook for Arguments*, 3rd edition Indianapolis: Hackett Publishing Company, 2000, pp. xi-xiv, 32-39.

Foss, *Rhetorical*, pp. 35-65.

Shenhav, S. R. (2009). *Communication of the Israeli Leadership with Families of Fallen Soldiers*. *Middle Eastern Studies*, 45(5), 691-707.

Foss, *Rhetorical*, pp. 307-319.

Patterson, M., & Monroe, K. R. (1998). *Narrative in political science*. *Annual Review of Political Science*, 1, 315-331.

Clandinin, Jean D. *The Handbook of Narrative Inquiry: Mapping a Methodology*, Sage: 2007.

Shlomith Rimmon Kenan, *Narrative Fiction*, 2nd edition, London: Routledge, 2002.

רמון-קינן, שלומית, הפואטיקה של הסיפורת בימינו, תרגום חנה הרציג, תל-אביב: ספרית פועלים, 1984.

Schiffrin, 91-49.

Foss, Rhetorical, pp. 209-224.

Foucault, Michel. *L'ordre Du Discours: Lecon Inaugurale Au College De France Prononcee Le 2 Decembre 1970. Paris: Gallimard, 1994.*

מישל פוקו, סדר השיח, תרגום נעם ברוך, תל-אביב: בבל, 2005.

Foss, Rhetorical, pp. 253-297.

Lakoff, George and Johnson, Mark, *Metaphors we live, Chicago: University of Chicago Press, 1980.*

The King's Speech (DVD), <http://hufind.huji.ac.il/Record/HUJ001575470>

נר, רפאל, רטוריקה אלקטורלית בישראל - אנטומיה של סיסמת בחירות, תל-אביב: האוניברסיטה הפתוחה, 1993.

גרץ, נורית, שבויה בחלומה, תל-אביב: עם עובד, 1996.

"פתאום פלאום: על שרת והשפה העברית", עת-מול, יב (2), כסלו תשמ"ז, עמ' 21.

עזריהו, מעוז, "סוכני העברות", פוליטיקה: כתב עת ישראלי: חברה/מדיניות/תרבות, מס' 46, נובמבר 1992, עמ' 49-47.

שפירא, אניטה, "בן-גוריון והתנ"ך: יצירתו של נרטיב היסטורי?", אלפיים, 14, תשנ"ז 1997, עמ' 231-207.

Herzog, Hanna, Ben-Rafael, Eliezer, "The Study of Language and Communication in the Israeli Social Sciences", *Language and Communication in Israel*, edited by Herzog H., Ben-Rafael E., New Brunswick and London: Transaction Publishers, 2001, pp. 3-27.

Blum-Kulka, Shoshana, Liebes, Tamar, "Peres Versus Nethanyahu: Television Wins the Debate", *Televised Election Debates: An International Comparison*, edited by Coleman S, London: McMillan, 1999.

Burke, Kenneth , *A rhetoric of Motives*, Berkley and Los Angeles: The University of California Press, 1969.

Chilton, Paul, Schaffner, Shristina, "Discourse and Politics", *Discourse as Social Interaction*, vol. 2, edited by Van Dijk T., London: Sage, 1997, pp. 206-230.

Chilton ,Paul, A. 2004, *Analysing political discourse : theory and practice*, New York: Routledge

Goffman, Erving, *Forms of Talk*, Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 1981.

Goffman, Erving, *Frame Analysis*, New-York:, Harper and Row, 1974.

Jaworsky, Adam, Coupland, Nikolas, *The Discourse Reader*, New York : Routledge, 1999.

Kennedy, George A., *A New History of Classical Rhetoric*, Princeton, New Jersey: Princeton University Press, 1994.

Kennedy, George A., *The Art of Persuasion in Greece*, London: Routledge, 1963.

Pocock, John Greville, *Politics, Language and Time*, London: Methuen & Co, 1972.

Shenhav, Shaul. R. *Showing and Telling in Parliamentary Discourse: The case of*

-
- repeated interjections to Rabin's speeches in the Israeli Parliament, *Discourse & Society*, forthcoming, 19 (2), Spring, 2008.
- Shenhav, Shaul. R. *Detecting Stories: Revealing the Hidden "Voices" in Public Political Discourse*, *Journal of Language and Politics*, 2007 6 (2), pp. 177-200.
- Shenhav, Shaul. R. *Political Narratives and Political Reality*, *International Political Science Review*. Vol. 27, No. 3, 2006, pp. 245-262.
- Sorning, Karl, "Some remarks on Linguistic Strategies of Persuasion" *Language, Power and Ideology*, ed. by R. Wodak, John Benjamins Publishers Company, Amsterdam and Philadelphia, 1989, pp. 95-113.
- Schiffrin, Deborah, Tannen, Deborah, Hamilton, Heidi E., *The Handbook of Discourse Analysis*, edited by Schiffrin D., Tannen D., Hamilton H.E., Oxford: Blackwell, 2001.

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %
הרצאה 0 %
השתתפות 10 %
הגשת עבודה 90 %
הגשת תרגילים 0 %
הגשת דו"חות 0 %
פרויקט מחקר 0 %
בחנים 0 %
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות:

- השתתפות פעילה (10% מהציון הסופי בקורס) כוללת את המרכיבים הבאים:
- נוכחות בהרצאות
  - הצגת עבודת סוף קורס
  - דו"ח קריאה (עם ציון)
  - הצעת מחקר כתובה לעבודת סוף קורס ולעבודת סמינר - שתי הצעות נפרדות (עובר/נכשל).

* גרסה מלאה וסופית של הסילבוס - תחולק בכיתה ותהיה זמינה במודל